

Sygn. akt III U 22/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2019 r.

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – SSO Anna Moskal

Protokolant: st. sekr. sądowy Stefania Wrzyszc

przy udziale

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2019 r. w Tarnobrzegu

na rozprawie

sprawy **R. R.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o prawo do rekompensaty z tytułu pracy w szczególnych warunkach

na skutek **R. R.**

od **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.**

z dnia 6 grudnia 2018 r. nr (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy R. R. prawo do rekompensaty z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach od dnia 17 listopada 2018.-

Sygn. akt III.U. 22/19

UZASADNIENIE

Dnia 19.10.2018r. R. R. złożył do ZUS O/R. wniosek o emeryturę wraz z wnioskiem o rekompensatę.

Decyzją z dnia 26.11.2018r. znak: (...) organ rentowy przyznał mu prawo do emerytury od 17.11.2018r., zaś drugą decyzją wydaną tego samego dnia odmówił mu prawa do rekompensaty z tytułu utraty możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury powołując się na fakt, że wnioskodawca nie udokumentował 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Po złożeniu przez R. R. dodatkowych dokumentów ZUS dnia 06.12.2018r. wydał kolejną decyzję, w której, powołując się na ustawę z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U. z 2018r. poz. 1270 ze zm.) oraz ustawę z dnia 19.12.2008r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237 poz. 1656 ze zm.), odmówił mu prawa do rekompensaty z tytułu utraty możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury w związku z pracą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Uzasadniał, że zgodnie z art. 21 ustawy o (...) prawo do rekompensaty przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po 31.12.1948r., który do dnia 31.12.2008r. udokumentował 15 laty w szczególnych warunkach lub w szczególnym

charakterze oraz utracił możliwość nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Rekompensaty odmówiono ponieważ nie przyjęto jako warunki szczególne okresu zatrudnienia w Zakładzie (...) od 21.12.1996r. do 18.06.1997r. oraz od 19.06.1998r. do 28.02.2003r.. Odmowa związana jest z faktem, iż w świadectwach pracy w warunkach szczególnych z dnia 28.02.2003r. wykazano charakter zatrudnienia niezgodny z Rozporządzeniem z dnia 08.02.1983r..

Od powyższej decyzji odwołanie złożył R. R. podnosząc, że jest krzywdząca albowiem w okresach zakwestionowanych przez ZUS pracował w warunkach szczególnych, na dowód czego wnosił o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie z 9.01.2018r. wnosił o oddalenie odwołania uzasadniając jak w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo podniósł, że w okresie nie uznanym jako praca w warunkach szczególnych wnioskodawca wykonywał prace przy produkcji wyrobów ceramicznych palonych, jak wynika z wystawionego mu świadectwa pracy w szczególnych warunkach. W Rozporządzeniu Rady Ministrów z 07.02.1983r., powołanym w tym świadectwie, w Wykazie A Dział V poz. 11 widnieją prace przy produkcji materiałów ogniotrwałych oraz wyrobów ceramicznych. W przywołanym świadectwie dodatkowo wpisano stanowiska wytacznika, zatacznika, prace przy produkcji i inne zleczone, ale nie powołano zarządzenia resortowego.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił i zważył, co następuje:

Wnioskodawca R. R., urodził się (...).

Od dnia 19.04.1974r. do dnia 31.07.1990r. był zatrudniony w (...) R. Zakład Handlu w M. i w tym czasie tj. od 19.04.1974r. do 31.12.1987r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport wyrobów gotowych toksycznych żrących i parzących na stanowisku magazyniera. W świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 20.08.1990r. wpisano, iż okres pracy od 19.04.1974r. do 31.12.1987r. tj. (13 lat 7 miesięcy i 25 dni) to praca na stanowisku wymienionym w Wykazie A Dział IV poz. 40 pkt. 13 wykazy stanowiącego Załącznik do Uchwały Zarządu Głównego (...) z 25.07.1983r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy spółdzielczości rolniczej.

Dnia 5.11.2018r. Spółdzielnia Pracy Handlowo – Produkcyjna (...) w M. wystawiła J. R. na powyższy okres zwykle świadectwo pracy, gdzie w punkcie 8 wpisano, iż w okresie 19.04.1974r. do 31.12.1986r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport wyrobów gotowych toksycznych, żrących, parzących, wymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów z 7.02.1983r. na stanowisku magazyniera, zaś w okresie od 01.01.1987r. do 31.12.1987r. . stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace magazynowe, załadunkowe, rozładunkowe, transport wyrobów gotowych toksycznych i wybuchowych wymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów z 7.02.1983r., na stanowisku magazyniera.

W okresie od 21.12.1996r. do 18.06.1997r. i od 19.06.1998r. do 28.02.2003r. zatrudniony był w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładzie (...), przy czym w pierwszym z wymienionych okresów jako pracownik fizyczny przy produkcji wyrobów ceramicznych, zaś w drugim jako zatacznik, wytacznik – produkcja, pracownik fizyczny. Na powyższe okresy pracodawca wystawił odwołującemu dnia 28.02.2003r. dwa świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach. W pierwszym z nich wpisano, że w okresie od 21.12.1996r. do 18.06.1997r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę przy produkcji wyrobów ceramicznych palonych na stanowisku: wytacznik, zatacznik, produkcja i inne zleczone, wymienionym w Wykazie A Dział V poz. 11 stanowiącym Załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. „w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U.1983. Nr 8. poz.43 ze zm.)”. W drugim świadectwie z kolei wpisano, że od 19.06.1998r. do 28.02.2003r. stale i w pełnym wymiarze

czasu pracy wykonywał prace przy produkcji wyrobów ceramicznych palonych na stanowisku wytacznik, zatacznik, produkcja i inne zlecone wymienionym w Wykazie A Dział V poz. 11 stanowiącym Załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. „w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U.1983.Nr 8.poz.43 ze zm.)”.

Przez cały okres zatrudnienia w Zakładzie (...) praca wnioskodawcy wyglądała jednakowo, a mianowicie jechał wózkiem do suszarni gdzie suszyły się cegły (suszenie elektryczne). Rękoma, na których były założone specjalne rękawice brał gorące cegły i układał je na wózku. W tym czasie na twarzy miał założoną maskę z uwagi na duże zapylenie panujące w suszarni. Następnie zawoził ręcznie ten wózek z suszarni do wnętrza pieca komorowego, gdzie były wypalane materiały ceramiczne tj. cegły. We wnętrzu pieca również ręcznie ściągał z wózka gorące cegły i układał je od podstawy pieca aż do samej góry tj. na wysokość ponad 2 metrów. Piec był duży, miał około 20 wjazdów. Jednymi wjazdami wwoziło się cegłę do wypalenia a innymi wywoziło się już cegłę wypaloną. Do obowiązków wnioskodawcy należało także wywożenie cegły. Po jej wypaleniu również ręcznie zdejmował gorącą cegłę z ułożonego wcześniej stosu, załadowywał na wózek – zataczkę i wywoził na zewnątrz, gdzie następnie ją zdejmował jeszcze gorącą z wózka i ustawiał w tzw. koziołki. Tego rodzaju prace wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Decyzją Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w R. R. R. uzyskał uprawnienie do renty rolniczej od 25.09.2008r. na stałe.

(dowód:

- akta emerytalne wnioskodawcy: wniosek o emeryturę k.1 - 3, świadectwa pracy k. 14, 28, zaświadczenie KRUS k. 29, świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych k. 23 – 26, świadectwo pracy wystawione przez Spółdzielnię Pracy Handlowo – Producyjną (...) w M. z dnia 5.11.2018. k. bez nr)

- akta osobowe wnioskodawcy

- zeznania świadków: T. R. (1) /zapis nagrania z dnia 10.04.2019r./ i zeznania świadka J. K. /zapis nagrania z dnia 10.04.2019r./

- akta rentowe świadków,

- zeznania wnioskodawcy – zapis nagrania z dnia 13.11.2019r.)

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie było rozstrzygnięcie, czy odwołujący spełnia warunki niezbędne do nabycia prawa do rekompensaty, o której mowa w art. 21 ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U.2018.1924 j.t.), zwanej dalej ustawą.

Zgodnie z przepisem art. 21 ust. 1 ustawy rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 15 lat. Zgodnie z ust. 2 wskazanego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na zwiększeniu emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego. W taki sposób istotę

rekompensaty określa zresztą sam ustawodawca, definiując ją w art. 2 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych jako odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabeżdą prawa do emerytury pomostowej. Rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 23 ust. 2 ustawy).

Z przywołanych przepisów wynika, że prawo do rekompensaty mają osoby urodzone

po 31.12.1948 r., które przed 01.01.2009r. wykonywały przez co najmniej 15 lat prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Rekompensata, o której mowa w art. 21 ustawy nie przysługuje także osobie, która nabyła ex lege prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS, ale nie zrealizowała tego prawa w skutek nie złożenia wniosku o świadczenie (por. : wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16.05.2018r. III UK 88/17, OSNP 2019/2/23).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.), zawiera wykaz stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach uprawniające do emerytury w obniżonym wieku.

Tym samym o tym czy praca wykonywana przez pracownika może być zaliczona do pracy w warunkach szczególnych decyduje fakt umieszczenia danego stanowiska pracy w tych wykazach. Nadto musi być to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W niniejszej sprawie niesporne było wykonywanie przez odwołującego pracy w warunkach szczególnych w (...) R. Zakład Handlu w M. od 19.04.1974r. do 13.12.1987r. tj. przez 13 lat 7 miesięcy i 25 dni.

Rozporządzenie w Dziale V Wykazu A pod poz. 11 wymienia prace przy produkcji materiałów ogniotrwałych oraz wyrobów ceramicznych. R. R. zeznał, że w spornych okresach wymienionych w stanie faktycznym tj. przez 4 lata 10 miesięcy i 26 dni (od okresu 5 lat 2 miesięcy i 8 dni należało bowiem odjąć okres nieskładkowy od 8.01.2001r. do 20.04.2001r.) wykonywał przez cały czas pracę jednego rodzaju, która polegała na ręcznym załadunku w suszarni gorących, wysuszonych cegieł na wózek – zataczkę, przewiezieniu ich tymże wózkiem do wnętrza pieca do wypalania materiałów ceramicznych – pieca komorowego, zdjęciu gorących cegieł również ręcznie i ułożeniu ich we wnętrzu pieca, a następnie wywożenie z tego pieca cegieł, które już zostały wypalone. Wywózka cegieł z pieca odbywała się również ręcznie tego samego rodzaju wózkiem, na który układał gorące cegły. Takie gorące wypalone cegły wywoził na zewnątrz, gdzie także ręcznie dokonywał ich rozładunku. Prace tego rodzaju wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy (zeznania wnioskodawcy – zapis nagrania z 13.11.2019r.).

Rodzaj prac wykonywanych przez wnioskodawcę potwierdzili świadkowie: J. K. i T. R. (2).

J. K. w latach 1996 - 1999 był zatrudniony w Zakładzie (...) jako kierowca i zeznał, że widywał wnioskodawcę, który wykonywał tam prace polegające na wwożeniu cegły do pieca, gdzie były one wypalane oraz wywoził cegły z pieca po wypaleniu (zeznania świadka: zapis nagrania z dnia 10.04.2019r.).

T. R. (2) natomiast był w spornym okresie pracodawcą odwołującego i zeznał, że wnioskodawca faktycznie wykonywał w cegielni pracę fizyczną jako suszarni i wytacznik. Jako suszarni zawoził cegły do komór suszarniczych, a następnie stamtąd zawoził wysuszone cegły do pieca do wypalania i wywoził z pieca cegły już wypalone (zeznania świadka: zapis nagrania z dnia 10.04.2019r.).

Zeznania wnioskodawcy i świadków Sąd uznał za wiarygodny środek dowodowy albowiem są wzajemnie zgodne, dodatkowo T. R. (2) był właścicielem zakładu, w którym w spornym okresie pracował odwołujący.

Dodatkowo w sprawie zasięgnięto opinii biegłego z zakresu BHP dla ustalenia czy praca wykonywana przez odwołującego w spornym okresie może być uznana za pracę w warunkach szczególnych, wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Biegły w opinii z dnia 14.09.2019r., niekwestionowanej przez żadną ze stron, stwierdził, iż w spornych okresach wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze wykonywał pracę jako robotnik w przemyśle materiałów budowlanych, wykonujący prace pomocnicze lub inne przy produkcji wyrobów ceramicznych, która może być zakwalifikowana na podstawie Wykazu A Dział V poz. 11 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) jako praca wykonywana w warunkach szczególnych (opinia biegłego k. 39 – 45).

Sąd uznał opinię biegłego za w pełni wiarygodny środek dowodowy albowiem została wydana przez biegłego o specjalizacji, która na co dzień zajmuje się badaniem warunków pracy na poszczególnych stanowiskach, jest fachowa i obszernie tłumaczy dlaczego biegły uznał prace wykonywane przez R. R. za prace w warunkach szczególnych.

Opinia biegłego koreluje z dowodami zawartymi w aktach osobowych wnioskodawcy, zeznaniami jego samego oraz zeznaniami świadków.

Mając powyższe okoliczności na uwadze należało stwierdzić, że odwołujący się na dzień wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych legitymował się ponad 15 latami pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 32 i 33 ustawy emerytalnej tj. okres 13 lat 7 miesięcy i 25 dni niekwestionowanych przez ZUS plus okres 4 lat 10 dni i 26 dni uwzględnionych w toku niniejszego postępowania.

Nie spełniał natomiast warunku do nabycia uprawnień do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w takich warunkach albowiem na dzień 31 grudnia 1998r., po wyłączeniu okresów pracy w gospodarstwie rolnym, nie dysponował co najmniej 25 latami okresów składkowych i nieskładkowych, a jedynie wykazał 22 lata 4 miesiące i 25 dni takich okresów, jak wynika z decyzji o ustaleniu kapitału początkowego z 23.11.2018r. zawartej w aktach rentowych.

Reasumując stwierdzić należy, że wnioskodawca spełnił wszystkie warunki do przyznania prawa do rekompensaty przysługującej od dnia nabycia prawa do emerytury tj. od 17.11.2018r.. W wyroku omyłkowo wpisano tu datę 19.10.2018r., co następnie sprostowano postanowieniem z dnia 26.11.2019r..

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie przepisu art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji.